

Agocia quæ inter se habent deferantur, electis vide-
 licet potentibus viris deum colentibus, iustis & qui
 oderint superbiam, quos constituat super milles, alios
 super cetenos, alios super quinquagenos, alios
 super denos. Sic & ab ipso Moyse remouit graues
 & periculosas occupationes, nec istos grauauit. Quan-
 doquidem ipsi mille haberent vnum super se, & sub
 illo haberent alios decem, & sub eis alios viginti.
 & sub his alios centum, vt vix aliquid ad singulos
 quosque præpositos perueniret, quod indicare neces-
 se haberent. Insinuatur hic etiam humilitatis exem-
 plum, quod Moyse cum quo loquebatur deus, non
 fastidiuit neque contempsit alienigenæ socii sui
 consilium: quamquam & ipse Iethro, cum Israëlita nō
 fuisset, vtrum inter viros deum verum colentes, re-
 ligioſeque sapientes habendus sit, quemadmodum
 & Iob cum ex ipso populo non fuisset, meritō quæri-
 tur, imō credibilis habetur: ambigue quippe posita
 sunt verba, vel vtrum significauerit deo vero in
 populo eius, quando vidit generum suum, vel vtrum
 adorauit eum ipse Moyse: quamquam de adoratio-
 ne etiam si expresse positum esset, honor videretur so-
 cero redditus, eo modo quo solet hominibus honorifi-
 centiæ causa exhiberi à patribus, Sicut de Abra-
 ham scriptū est, quod adorauerit filios Heth. Quos
 autem dicat, *ἡραμὸν τὸν ἱερεὺς* post decurio-
 nes, non facile sciri potest: quoniam hoc nomē in nul-
 lo vsu habemus, vel officiorum vel magistratuum.
 Nam quidam doctores interpretati sunt, vt intelli-
 gantur vtique literarum, qui introducant in literas,
 sicut resonat Græcum vocabulum. Hic sanē signifi-
 catur quōd ante legem datam habuerint Hebrei lites-
 ras, quæ quando cœperint esse, nescio vtrū valeat in-
 dagari. Nonnullis enim videtur à primis homini-
 bus eas cœpisse, & perductas esse ad Noë, atque inde
 ad parentes Abraham, & inde ad populum Israël: sed
 vnde hoc probari possit ignoror. Mensis au-
 tem tertij exitus filiorum Israël de terra Aegypti
 hac die venerunt in eremum Sina, & profecti sunt
 ex Raphidim, & venerunt in eremum Sina, & appli-
 cuit Israël ibi contra montem, & Moyse ascendit in
 montem dei, & vocauit eum dominus de monte di-
 cens, Hæc dices domui Iacob, & nunciabis filiis Is-
 rael, Vos ipsi vidistis quæ fecerim Aegyptiis, quo-
 modo portauerim vos super alas aquilarum & as-
 sumperim mihi. Si ergo audieritis vocem meam &
 custodieritis pactum meum, eritis mihi in peculiū:
 & cætera. Deinde paulopost, Descende & testare po-
 pulo & purifica illos hodie & cras: & lauent vestimen-
 ta sua, & sint parati in diem tertium. Tertia enim
 die descendet dominus in montem Sina coram om-
 ni populo. Hoc die reperitur data lex, quæ in tabu-
 lis lapideis scripta est digito dei, sicut consequen-
 tia docet. Dies autem iste tertius apparet tertij mē-
 sis ab exitu Israël ab Aegypto. Ex die ergo quo Pa-
 scha fecerunt, id est, agnum immolauerunt & ede-
 runt, qui fuit quartusdecimus primi mensis, vsque ad
 istum quo lex datur, dies quinquaginta numeran-
 tur: decem & septem scilicet primi mensis, reliqui ab
 ipso quartodecimo: deinde omnes triginta secundi
 mensis, qui fiunt quadraginta septem: & tertius ter-
 tij mēsis, qui est à solennitate oculi agni quinquage-
 simus. Ac per hoc fit in ista vmbra futuri, secundum
 agni immolati diem festum sicut quinquagesimo die
 lex data est, quæ conscripta est digito dei: ita in ipsa
 veritate noui testamenti à festiuitate agni immacu-
 lati Christi Iesu quinquaginta dies numerantur,
 quando spiritus sanctus de altissimis datus est. Digi-
 tum autem dei esse spiritum sanctum, supra iam dixi-
 mus teste Euangelio. Quæritur decem
 præcepta legis quemadmodum diuidenda sunt: vtrum
 quatuor sint vsque ad præceptum de sabbato, quæ

ad ipsum deum pertinent: sex autem reliqua, quo-
 rum primum, Honora patrem & matrem: quæ ad ho-
 minem pertinent: an potius illa tria sint, & ista se-
 ptem. Qui enim dicunt illa quatuor esse, separant ceptorū
 quod dictum est, Non erunt tibi dii alij præter me: decalogi,
 vt aliud præceptum sit, facies tibi idolum: & cætera.
 vbi figmenta colenda prohibentur. Vnum autem
 volunt esse, Non concupisces vxorem proximi tui:
 &, Non concupisces domum proximi tui, & omnia
 vsque in finem. Qui vero illa tria esse dicunt, & ista
 septem, vnum volunt esse, quicquid de vno colēdo deo
 precipitur, ne aliquid aliud præter illum pro deo co-
 latur. Hæc autem extrema præcepta in duo diuidūt,
 vt aliud sit præceptum, Non concupisces vxorem
 proximi tui: & aliud, Non concupisces domum pro-
 ximi tui, non seruum, non ancillam, non bouem, non
 asinum, nec omnia quæcunque illius sunt. Decem ta-
 men esse præcepta neutri ambigunt, quoniam hoc
 scriptura testatur. Mihi tamen videntur congruen-
 tius accipi tria illa, & ista septem, quoniam Trinitas
 tem videntur illa quæ ad deum pertinent insinuare
 diligentius intuentibus. Et reuera quod dictum est,
 Non erunt tibi dii alij præter me: hoc ipsum perfec-
 tius explicatur cum prohibentur colenda figmen-
 ta. Concupiscentia porrō vxoris alienæ, & concu-
 piscentia domus alienæ, tantum in peccando differ-
 rūt, vt illi quod dictum est, Non concupisces domum
 proximi tui: adiuncta sint & alia dicente scriptura,
 neque agrum eius, neque seruum eius, neque ancil-
 lam eius, neque boues eius, neque subingalem eius,
 neque omne pecus eius, neque quæcunque proximi
 tui sunt. Discreuisse autem videtur concupiscentiam
 vxoris alienæ à concupiscentia cuiuslibet rei aliene,
 quando vtrumque sic cœpit, Non concupisces vxorē
 proximi tui: & Non concupisces domum proximi
 tui: & hinc cœpit cætera adiungere. Non autem
 cum dixisset, Non concupisces vxorem proximi tui:
 huic connexuit alia dicens, neque domum eius, ne-
 que agrum eius, neque seruum eius & cætera: sed om-
 nino apparent hæc esse coniuncta quæ in vno præce-
 pto videntur contineri, & discreta ab illo vbi vxor no-
 minata est. Illud autem vbi dictum est, Non erunt
 tibi dii alij præter me: apparet huius rei diligentio-
 rem executionem esse in ijs quæ subiecta sunt. Quō
 enim pertinet, Non facies tibi idolum, neque vllum
 simulachrum: quæcunque in cœlo sunt sursum, &
 quæcunque in terra deorsum, & quæcunque in aqua
 sub terra, non adorabis ea neque serues illis: nisi
 ad id quod dictum est, Non erunt tibi dii alij præ-
 ter me? Sed rursum quæritur quid differat, Non fur-
 tum facies: ab eo quod paulopost de non concupis-
 cendis proximi rebus præcipitur. Non quidem om-
 nis qui rem proximi sui concupiscit, furatur: sed quia
 omnis qui furatur rem proximi concupiscit, pote-
 rat in illa generalitate vbi de non concupiscenda re
 proximi præcipitur, etiam illud quod ad furtum
 pertinet contineri. Similiter etiam quæritur quid
 differat quod dictum est, Non mœchaberis: ab eo
 quod paulopost dicitur, Non concupisces vxorem
 proximi tui. In eo quippe quod dictum est, non mœ-
 chaberis, poterat & illud intelligi: nisi forsitan in
 illis duobus præceptis, non mœchandi, & non fu-
 randi, ipsa opera notata sunt, in his vero extre-
 mis ipsa concupiscentia: quæ tantum differunt,
 vt aliquando mœchetur qui non concupiscit vxorē
 rem proximi, cum alia aliqua causa illi miscetur: ali-
 quando autem concupiscat nec ei miscetur, penam
 timens: & hoc fortasse lex ostendere voluit, quod
 vtraque peccata sint. Item quæri solet vtrum mœ-
 chæ nomine etiam fornicatio teneatur. Hoc enim
 Græcum verbum est, quo iam scriptura vitur pro
 Latino, Mœchos tamen Græci non nisi adulter